

Na co se musí výrobci asfaltových směsí připravit

Jaké důsledky bude mít nařízení EU, které se týká syntetických polymerních mikročástic pro polymerem modifikovaný asfalt a asfaltové směsi z něho vyráběné? Tyto otázky byly diskutovány v rámci odborného webináře, který organizovala společnost BASF.

Nařízení EU, které se týká syntetických polymerních mikročástic (Synthetic Polymer Microparticles – SPM) klade na řadu průmyslových odvětví nové požadavky a týká se i asfaltového průmyslu. V této souvislosti uspořádala v dubnu 2026 společnost BASF – tým Asphalt Performance – webinář na téma „EU Restriction on Synthetic Polymer Microparticles“.

Pozornost této přibližně 45minutové online akce nebyla ani tak věnována právním základům nařízení, jako spíše jeho konkrétním dopadům do praxe. Důraz byl proto kladen na povinnosti ohlašovací a označovací, které vyplývají z výjimek stanovených v nařízení (viz čl. 4 a čl. 5 nařízení).

Přednášející provedli účastníky tématem a uspořádali požadavky podle celého hodnotového řetězce – od dodavatele polymerů přes výrobce asfaltových povrchů až po obalovnu a stavbu.

Nová regulace a velká nejistota

Nařízení (EU) 2023/2055 o omezení syntetických polymerních mikročástic (SEM, v běžné komunikaci též mikroplasty) týkající se syntetických polymerních mikročástic (SPM) je zakotveno v příloze 78 základního nařízení REACH. Nová regulace přináší povinnosti pro společnosti, které využívají jednu z výjimek ze zákazu používání a uvádějí SPM na trh.

Vzhledem ke komplexnímu obsahu vyvolalo nařízení EU, které se týká syntetických polymerních mikročástic (SPM) v jednotlivých průmyslových odvětvích řadu otázek. V asfaltovém průmyslu se otázky týkají zejména oblasti využívání pevných granulovaných polymerů, které se používají pro modifikaci asfaltů. Nejistotu vyjadřují otázky, zda se nařízení a případné zákazy týkají i asfaltu, případně zda platí nějaké výjimky. A pokud ano, jaké? Další otázkou je, kdo a co bude v budoucnu hlásit.

Rozhoduje skupenství materiálu

Základní závěr z webináře: **Ne každý polymer automaticky spadá pod omezení SPM, rozhodující je fyzikální skupenství použitého materiálu.**

Pevný granulovaný polymer, jako je SBS-kaučuk, se vyskytuje ve formě pelet o velikosti obvykle < 5 mm a spadá jednoznačně mezi syntetické polymerní mikročástice. Je-li tento granulova-

ný polymer použit k modifikaci asfaltu, zůstává polymer i v polymerem modifikovaném asfaltu mikročásticí. V souladu s touto skutečností spadá do dané regulace nejen samotný granulát, ale i produkt z něho vyrobený.

Tekuté disperze polymeru se naopak nepovažují za mikročástice, pokud je polymer v disperzi v kapalném stavu (bod tání < 20 °C) a nevztahuje se na ně omezení SPM, ani z nich vyplývající povinnosti označování a ohlašování. Tento aspekt byl v rámci webináře několikrát zdůrazněn jako zásadní rozlišovací faktor. Například tedy produkt Butonal MB 5126 je tak z regulace týkající se SPM vyňat, protože polymer v produktu Butonal MB 5126 má počátek tání < 20 °C.

Zákaz s výjimkami – ale ne bez povinností

Nařízení EU o syntetických polymerních mikročásticích je koncipováno jako zákaz uvádět na trh syntetické polymerní mikročástice. Zároveň ale stanovuje několik výjimek, které jsou relevantní pro asfaltový průmysl.

Jedna výjimka se vztahuje na průmyslové použití, druhá na trvalé umístění do pevné matrice – kritérium, které je tedy u provedených asfaltových vrstev v zásadě splněno. Použití pevných pelet SBS pro polymerem modifikované asfalty je tedy za určitých podmínek přípustné.

V rámci webináře však bylo zdůrazněno, že výjimka neznamená automaticky zproštění regulačních povinností. Nejedná se tedy o zproštění odpovědnosti, nýbrž pouze o možnost dalšího používání výrobku. Povinnost, která se týká informování, označování a ohlašování, zůstává v platnosti.

Informační povinnosti v rámci hodnotového řetězce

Jakmile se začne používat pevný granulovaný polymer, vznikají závazné informační povinnosti v rámci celého dodavatelského řetězce. Výrobci a dodavatelé musí své zákazníky informovat o tom, že daný výrobek obsahuje syntetické polymerové mikročástice.

V průmyslovém dodavatelském řetězci je tato informace obvykle součástí Bezpečnostního listu. Alternativně jsou možné

i jiné typy a formáty písemných informací, které však musí dodržovat stanovený obsah. Předepsány jsou mimo jiné:

- ▶ pokyny k omezení emisí během používání a likvidace;
- ▶ závazné znění, které nesmí být měněno;
- ▶ údaje o množství mikročástic a o obecné identitě polymeru.

Tyto povinnosti se netýkají pouze surovin a polymerem modifikovaného asfaltu, ale též asfaltových směsí, které byly vyrobeny při využití polymerem modifikovaného asfaltu, pokud podíl polymeru přesahuje 0,01 %.

Ohlašovací povinnost se blíží

Dalším hlavním tématem webináře byly budoucí ohlašovací povinnosti. Průmysloví uživatelé syntetických polymerních mikročástic musí evidovat své emise a pravidelně tyto údaje hlásit.

Zvláště důležité pro asfaltový průmysl

Obalovny jsou zpravidla považovány za poslední článek v řetězci průmyslových uživatelů. Jsou tedy odpovědné nejen za emise vznikající při výrobě ve vlastním provozu, ale za určitých okolností musí zohlednit i emise, které vznikají při zpracování stavebními firmami v průběhu pokládky asfaltových směsí.

Formálně přípustné jsou i tzv. nulové emise. V rámci webináře bylo jednoznačně řečeno, že bezemisní procesy jsou v praxi velmi obtížně realizovatelné, a proto příslušné údaje tohoto typu musí být v případě pochybností řádně odůvodněny.

Výpočet emisí – s využitím uznávaných aproximací

Pro výpočet emisí mohou výrobní společnosti využít tzv. SPERC (Specific Environmental Release Categories) Evropské agentury pro chemické látky. Pro asfaltové směsi zatím neexistují žádné specifické kategorie, lze však pro aproximaci použít SPERC pro stavební chemikálie. Ty vycházejí z předpokladů nejhoršího možného scénáře (Worst Case), poskytují však právní jistotu

a jsou příslušnými úřady uznávány. Výrobní společnosti s podrobnou znalostí svých vlastních procesů mohou provádět i výpočty specifické pro dané výrobní místo.

Další požadavky vyplývající z nařízení o ztrátách z pevných granulovaných polymerů

Na závěr webináře přednášející upozornili na další nařízení, které se týká zejména společností pracujících s pevnými granulovanými polymery. Jedná se o nařízení o ztrátách z pelet (EU 2025/2365), které kladé vysoké požadavky na organizaci, techniku a dokumentaci s cílem zabránit ztrátám z vlastních granulovaných polymerů ve formě pelet.

Také v tomto případě je zřejmé, že tekuté polymerní systémy nejsou touto regulací dotčeny, zatímco pevné granulované polymery podléhají dodatečným regulačním podmínkám, které se projeví ve zvýšených nákladech.

Závěr

Webinář společnosti BASF jasně ukázal, že omezení EU, které se týká syntetických polymerních mikročástic neznamena zastavení modifikačních technologií v asfaltovém průmyslu, vyžaduje ale výrazně vyšší transparentnost, vyšší úroveň dokumentace a zejména zodpovědnosti. Každý, kdo včas prověří polymerní systémy, které používá, a přizpůsobí své informační a ohlašovací procesy, může výrazně snížit případná regulační rizika a získat tak jistotu pro své plánování.

Ing. Václav Valentin

Literatura:

- [1] BASF. Webinar, april 2026.
- [2] Heineking K., Klatt M. Was auf die Asphaltindustrie zukommt. Asphalt 2026, vol. 4, pp. 28–30.

Odborné příspěvky z oblasti silničního stavitelství.

www.silnice-mosty.cz